

บทที่ 3

วิธีดำเนินโครงการ

การศึกษาโครงการศึกษาอิสระ เรื่อง โครงการฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลห้วยพลู จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพยาบาลประจำการในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล โดยเปรียบเทียบความรู้ของพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลและประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลก่อนและหลังการฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล

ประชากรที่ใช้ คือ

พยาบาลวิชาชีพ: มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เลือกโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดในหอผู้ป่วย จำนวน 10 คน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ยกเว้นหัวหน้าหอผู้ป่วยใน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

- 1.1 แบบแผนการสอนเรื่อง ผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลห้วยพลู
- 1.2 คู่มือการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ

2. เครื่องมือที่ใช้ประเมินโครงการ ประกอบด้วย

- 2.1 แบบทดสอบความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาล
ประจำการ

- 2.2 แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล
- 2.3 แบบสังเกตการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลของพยาบาลประจำการ
- 2.4 แบบประเมินการจัดการฝึกรวม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ก. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

ชุดที่ 1.1 แบบแผนการสอนเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ

ผู้ดำเนินโครงการจัดแบบแผนการสอนเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ จากการศึกษา วารสาร วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับผู้นำทีมการพยาบาล ผู้ศึกษาโครงการศึกษายบทบาทของผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการของกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2539) หลังจากตรวจสอบคุณภาพของแบบแผนการสอนเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับโรงพยาบาลห้วยพลู โดยผ่านผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อนำมาสรุปเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับการจัดอบรมในครั้งนี้ ประกอบด้วยหัวข้อเรื่อง คือ 1) ภาวะผู้นำกับการบริหารการพยาบาล 2) การทำงานเป็นทีม 3) ทีมการพยาบาลและ บทบาทหน้าที่ของผู้นำทีมการพยาบาล 4) กิจกรรมของทีมและผู้นำทีมการพยาบาล ซึ่งประกอบไปด้วย การมอบหมายงาน , การวางแผนการพยาบาล , การประชุมปรึกษาหารือ , การนิเทศ และ การประเมินผล ระยะเวลาการฝึกรวม 2 วัน ในวันที่ 31 มีนาคม ถึง 1 เมษายน พ.ศ. 2546 เวลา 08.30 – 16.00 น. และติดตามสังเกตการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลในเวรเช้า เวรบ่าย และ เวรดึก ในวันที่ 2–16 เมษายน พ.ศ. 2546 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

การตรวจสอบคุณภาพของแบบแผนการสอนเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ

การหาความตรงเชิงเนื้อหา

1. นำแบบแผนการสอนเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ ไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับโครงการผู้นำทีมการพยาบาล 6 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก ก) เพื่อดูขอบเขตเนื้อหาของแบบแผนการสอน
2. นำแบบแผนการสอนเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ มาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80
3. นำหลักสูตรเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ ที่ผ่านการเสนอแนะมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง

ชุดที่ 1.2 คู่มือการปฏิบัติงานในบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

ผู้ศึกษาโครงการสร้างขึ้น ดังนี้

ศึกษาเนื้อหาจากหนังสือ คู่มือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ในเรื่อง 1) การเรียนการสอนภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยใน ระบบทีมการพยาบาล บทบาทหน้าที่ของผู้นำทีมการพยาบาลและจากประสบการณ์ในการทำงานในหอผู้ป่วยในของผู้ดำเนินโครงการ 2) วิธีเขียนคู่มือ โดยมีกรอบแนวคิดเพื่อให้ผู้นำทีมพยาบาลมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของทีมและผู้นำทีมการพยาบาล ซึ่งประกอบไปด้วย การมอบหมายงาน , การวางแผนการพยาบาลและการนำไปใช้ , การประชุมปรึกษาหารือ , การนิเทศ และ การประเมินผล และอาศัยแนวคิดบทบาทหน้าที่ของผู้นำทีมการพยาบาลจากกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2539) มาเป็นแนวในการสร้างคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้นำทีมการพยาบาลสำหรับพยาบาลประจำการ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมของทีมและผู้นำทีมการพยาบาลครบบทบาทใน 2 สัปดาห์ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีหัวข้อในคู่มือดังนี้ คือ

- 1) โครงการฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ
- 2) กำหนดการฝึกอบรม
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับทีมการพยาบาล
- 4) ความหมายของทีมการพยาบาล และ ผู้นำทีมการพยาบาล
- 5) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทีมการพยาบาล
- 6) กิจกรรมของทีมการพยาบาล

การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานในบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

การหาความตรงเชิงเนื้อหา

1. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ผ่านการทำวิจัยและศึกษาด้านผู้นำทีมการพยาบาล (ดังรายนามในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้าง ความสอดคล้องของเนื้อหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำคู่มือมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80ในการพิจารณาปรับตามความเหมาะสมและบางกรณีดูตามน้ำหนักคำแนะนำ แม้จะเป็นข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน แต่ถ้าให้แนวคิดที่ผู้ศึกษาโครงการศึกษาแล้วพบว่ามีความเป็นไปได้และความเหมาะสมสูงก็จะใส่เนื้อหาเพิ่มเติม แล้วนำคู่มือที่ปรับแล้วไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง พร้อมทั้งจัดทำเป็นรูปเล่ม สำหรับผู้นำทีมการพยาบาล (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

ข. เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลโครงการ

ชุดที่ 2.1 แบบทดสอบความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

ผู้ดำเนินโครงการสร้างขึ้นโดยสร้างจากเนื้อหาตามหลักสูตรผู้นำทีมการพยาบาล ซึ่งอาศัยแนวคิดบทบาทหน้าที่ของผู้นำทีมการพยาบาลจากกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข (2539) และศึกษาเนื้อหาจากหนังสือ คู่มือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ จำนวน 26 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ตามแบบ ถูกที่สุดมี 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์ให้คะแนนและการแปรผลที่ได้ ดังนี้

ตอบถูก	ได้	1	คะแนน
ตอบผิด	ได้	0	คะแนน

โดยผู้ดำเนินโครงการได้ศึกษาบทบาทด้านต่าง ๆ ในหลักสูตรผู้นำทีมการพยาบาล แล้วนำมาเป็นแบบประเมินความรู้ในเรื่องการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล ประกอบด้วย

การมอบหมายงาน	จำนวน 5 ข้อ	(ข้อ 1-5)
วางแผนการพยาบาล	จำนวน 5 ข้อ	(ข้อ 6-10)
การประชุมปรึกษาหารือ	จำนวน 5 ข้อ	(ข้อ 11-15)
การนิเทศ	จำนวน 6 ข้อ	(ข้อ 16-21)
การประเมินผล	จำนวน 5 ข้อ	(ข้อ 22-26)

ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

การหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity)

1. นำแบบประเมินความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ที่มีประสบการณ์ หรือผลงานทางวิชาการเรื่องผู้นำทีมการพยาบาล พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา ความครอบคลุม ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยถือเกณฑ์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรงกันร้อยละ 80 ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด จากนั้นผู้ศึกษาโครงการนำเครื่องมือมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อคำถาม คงไว้เดิม 17 ข้อ และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แต่คงความหมายเดิม 9 ข้อ รวมมีข้อคำถามทั้งสิ้น 26 ข้อ ได้แก่ การมอบหมายงาน 5 ข้อคำถาม การวางแผนการพยาบาล 5 ข้อคำถาม การประชุมปรึกษาหารือ 5 ข้อคำถาม การนิเทศ 6 ข้อคำถาม และ การประเมินผล 5 ข้อคำถาม

2. การหาความเที่ยงของแบบทดสอบความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

ผู้ศึกษาโครงการนำเครื่องมือที่มีความตรงตามเนื้อหา ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน โดยเลือกพยาบาลประจำการ

ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลสามพราน จำนวน 15 คน โรงพยาบาลบางเลน จำนวน 15 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรคูเดอริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าความเที่ยงแบบทดสอบความรู้การปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล เท่ากับ .69 สามารถรายงานค่าความเที่ยงของแบบทดสอบความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล รายงานได้ดังนี้

การมอบหมายงาน	ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ	.68
การวางแผน	ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ	.64
การประชุมปรึกษา	ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ	.67
การนิเทศ	ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ	.65
การประเมินผล	ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ	.64

3. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความยากง่าย (Power of difficulty) โดยแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2 - .8 และค่าความยากง่าย ตั้งแต่ .2 - .8

ชุดที่ 2.2 แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

ผู้ดำเนินโครงการสร้างขึ้น โดยปรับปรุงจากแบบประเมินของ ศิริพรรณ ภูมิบรรเจิด (2542) ทำการวิจัยศึกษาผลของการทำงานแบบทีมซึ่งนำตนเองต่อความสามารถในการแก้ปัญหาการจัดการทางการบริหารเป็นรายบุคคลและเป็นทีมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน ซึ่งใช้แบบวัดความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางการบริหารการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ มีลักษณะเป็นแบบสอบอัตนัยประยุกต์ (MEQ: Modified Essay Question) มีค่าความเที่ยง .56 ผู้ศึกษาโครงการนำแบบวัดนี้มาดัดแปลงเป็นแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล โดยเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกโดยแต่ละตัวเลือกมีระดับคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 เรียงจากน้อยไปมาก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถูมากที่สุด คะแนนเท่ากับ 4 ลดหล่นไปจนถุคน้อยที่สุด คะแนนเท่ากับ 1

การแปลผลคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล แต่ละข้อให้ความหมายโดยการใช้หลักการแปลผลคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (ประคอง วรรณสูตร, 2538)

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความสามารถในระดับสูงมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความสามารถในระดับสูง
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความสามารถในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความสามารถในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 0.00 - 1.49 หมายถึง มีความสามารถในระดับต่ำมาก

โดยผู้ดำเนินโครงการได้ศึกษาบทบาทด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับรูปแบบผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น นำแบบประเมินดังกล่าวมาปรับเป็นแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ เป็นแบบสถานการณ์ 3 สถานการณ์ จำนวน 13 ข้อคำถาม

ตารางที่ 1 ข้อคำถามในแต่ละสถานการณ์ของแบบสอบ เอ็ม อี คิว จำแนกตามความสามารถในการปฏิบัติบทบาท

ความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาท	สถานการณ์ที่ 1 (ข้อที่)	สถานการณ์ที่ 2 (ข้อที่)	สถานการณ์ที่ 3 (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
การมอบหมายงาน	1	6		2
การวางแผน	2 , 3			2
การประชุมปรึกษา		8	12	2
การนิเทศ		5 , 7	10 , 11	4
การประเมินผล	4	9	13	3
รวม	4	5	4	13

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล
การหาความตรงเชิงเนื้อหา

1. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ผ่านการ
ทำวิจัยและศึกษาด้านผู้นำทีมการพยาบาล (ดังรายนามในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความ
เหมาะสมของโครงสร้าง ความสอดคล้องของเนื้อหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล มาปรับแก้
ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 ในการ
พิจารณาปรับตามความเหมาะสม และบางกรณีดูตามน้ำหนักคำแนะนำแม้จะเป็นข้อเสนอแนะจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน แต่ถ้าให้แง่คิดที่ผู้ศึกษาโครงการศึกษาแล้วพบว่ามีความเป็นไปได้และความ
เหมาะสมสูง ก็จะใส่เนื้อหาเพิ่มเติม แล้วนำแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาท
ผู้นำทีมการพยาบาลที่ปรับแล้วไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้องของภาษาที่ใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง

การหาความเที่ยงของแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล ผู้ดำเนินโครงการนำเครื่องมือที่มีความตรงตามเนื้อหา ไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน ที่มีประสบการณ์เป็นพยาบาลวิชาชีพอย่างน้อย 1 ปี โดยเลือกพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสามพราน จำนวน 15 คน โรงพยาบาลบางเลน จำนวน 15 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Alpha Combach 's Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติผู้นำทีมการพยาบาล เท่ากับ .52

3. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความยากง่าย (Power of difficulty) โดยแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2 - .8 และค่าความยากง่าย ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป

ชุดที่ 2.3 แบบสังเกตการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลของพยาบาลประจำการ

เป็นการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การวัดความสามารถ พบว่า วิธีที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูลคือ การสังเกตอย่างมีแบบแผน เนื่องจากสามารถประเมินผลของการกระทำของบุคคลได้ โดยสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วม การพัฒนา คุณภาพอย่างต่อเนื่อง และใช้กระบวนการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน (Orsbum and Moran, 2000) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Brannick, Saias and Prince (1997: 57) โดยกล่าวว่า การวัดกระบวนการและผลลัพธ์ควรใช้เครื่องมือการสังเกต และ วีระวัฒน์ พงษ์พยอม (2536: 141) ได้สนับสนุนแนวคิดดังกล่าวว่า เป็นการรวบรวมข้อมูลได้ดีที่สุดหากใช้แบบฟอร์มประเมินปฏิกิริยา

2. กำหนดขอบเขตก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งหมวดหมู่ของพฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสังเกตโดยไม่มีแบบแผน

ขอบเขตของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต แบ่งได้ดังนี้

1. การมอบหมายงาน
2. การวางแผน
3. การประชุมปรึกษาหารือก่อนและหลังให้การพยาบาล
4. การนิเทศ
5. การประเมินผล

แบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายงาน (Checklist) ซึ่งระบุรายการที่ต้องการบันทึกไว้ เมื่อสังเกตพบว่า ผู้นำทีมการพยาบาลได้ปฏิบัติตรงกับรายการในแบบสังเกตให้บันทึกเครื่องหมายถูก (/) ในช่อง “ปฏิบัติ” แต่ถ้าสังเกตพบว่า ผู้นำทีมการพยาบาลไม่ได้ปฏิบัติตามรายการในแบบสังเกตให้บันทึกเครื่องหมายถูก (/) ในช่อง “ไม่ปฏิบัติ”

การหาความตรงของแบบสังเกต

หลังจากที่สร้างแบบสังเกตเสร็จ ผู้วิจัยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิจารณาให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษา และความครอบคลุม หลังจากนั้นผู้วิจัยไปดำเนินการตามคำแนะนำ แล้วจึงนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน (ตั้งรายการในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงในเนื้อหาและความครอบคลุมตรงกับเรื่องที่ต้องการสังเกตหรือไม่ หลังจากนั้นนำคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิกลับมาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและดำเนินการปรับปรุง สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

ชุดที่ 2.4 แบบประเมินการจัดฝึกอบรม ประยุกต์จากแบบประเมินการจัดฝึกอบรมของชาญ สวัสดิ์สาลี (2542) และแบบประเมินผลการจัดสัมมนาของ บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร (2533)

ขั้นตอนดำเนินโครงการ

ผู้ศึกษาโครงการกำหนดวิธีดำเนินโครงการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินโครงการ
3. ขั้นสรุปการดำเนินโครงการ

ขั้นเตรียมการ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวคิดและวิธีการดำเนินโครงการฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ
2. นำเสนอโครงการต่อหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลห้วยพลู
3. จัดเตรียมผู้ช่วยในการศึกษาโครงการ
4. ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินโครงการแก่ผู้ช่วยในการศึกษาโครงการ
5. แจกกำหนดการแก่ผู้นำทีมการพยาบาล งานผู้ช่วยใน ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้
เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติทั่วไป 1) จบการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป / เทียบเท่า
2) เป็นพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลอย่างน้อย 1 ปี

ขั้นตอนการ

1. ส่งหนังสือเชิญวิทยากรตามความเหมาะสมของเนื้อหาแผนการสอน โดยวิทยากร 2 ท่าน คือ พ.ท.หญิง ศิริพร พูนชัย และ พ.ต.หญิง สายสมร เฉลยภักดี วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สังกัดกระทรวงกลาโหม
2. จัดฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ ระยะเวลา 2 วัน ในวันที่ 31 มีนาคม ถึง วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2546 เวลา 08.30–16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 3 อาคารสงฆ์อาหาร โรงพยาบาลห้วยพลู (ภาคผนวก ข)
3. ดำเนินการให้ผู้นำทีมการพยาบาลที่ผ่านการฝึกอบรม ได้ปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล (ในวันที่ 2–16 เมษายน พ.ศ. 2546) ผู้ศึกษาโครงการเป็นที่ปรึกษา ติดตามสังเกต พฤติกรรมการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลของผู้ร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงาน เวรเช้า 2 เวรบ่าย 1 เวรคึก 1 เป็นเวลา 2 สัปดาห์

บทบาทของผู้ศึกษาโครงการ

วิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมตามวิธีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมของ Dessler (1997) เกี่ยวกับการวิเคราะห์รายละเอียดของงาน (Task analysis) เป็นการศึกษางานเกี่ยวกับกิจกรรม และกำหนดขั้นตอนที่สำคัญในการปฏิบัติงาน โดยระดับปฏิบัติการ เพื่อระบุถึงทักษะในการทำงานที่ต้องการและกำหนดโปรแกรมการฝึกอบรมที่เหมาะสม

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์รายละเอียดของงาน

วิเคราะห์งาน	ความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น	ผลงานที่คาดหวัง
คำบรรยายลักษณะงาน 1. มอบหมายงานในการดูแลผู้ป่วยให้แก่สมาชิกในทีมตามความสามารถที่เหมาะสม 2. รับเวรก่อนการปฏิบัติงาน 15 นาที 3. เชื่อมผู้ป่วยร่วมกับหัวหน้าหอผู้ป่วยและสมาชิกทีม	1. มีความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยและระดับความสามารถของสมาชิก 2. ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ 3. มีความรู้เรื่องการพยาบาลเป็นอย่างดี 4. มีทักษะการเป็นผู้นำ	1. มีการมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถของสมาชิก 2. รับเวรตรงเวลา 3. ผู้ป่วยได้รับการประเมินปัญหาและความต้องการ และผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการวางแผนการดูแลร่วมกัน

วิเคราะห์งาน (ต่อ)	ความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น	ผลงานที่คาดหวัง
4. เป็นผู้นำทีมการพยาบาลในการ Pre-conference 5. เยี่ยมตรวจร่วมกับแพทย์และวางแผนการดูแลร่วมกัน 6. เป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกในทีมและเป็นผู้ให้การพยาบาล 7. นิเทศการพยาบาลและการปฏิบัติงานของสมาชิกในทีม 8. ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในหอผู้ป่วย 9. นำทีม Post-conference 10. ส่งเวรให้เวรต่อไปและตรวจตราความเรียบร้อย	5. ได้รับการยอมรับในความสามารถในการดูแลผู้ป่วย 6. พัฒนาความรู้ของตนเองอยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สมาชิก 7. เป็นผู้นิเทศที่ดีทั้งด้านการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของสมาชิกในทีม 8. เข้าใจความจำเป็นในการจัดสิ่งแวดล้อมต่อการดูแลผู้ป่วย 9. มีความสามารถในการติดตามประเมินผล 10. มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่	4. มีการวางแผนการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ 5. ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสม 6. สมาชิกในทีมให้การพยาบาลได้อย่างถูกต้องมั่นใจ 7. การพยาบาลมีประสิทธิภาพสมาชิกในทีมได้พัฒนาตนเองและมีความสุขในการปฏิบัติงาน 8. สิ่งแวดล้อมดีช่วยส่งเสริมการดูแลผู้ป่วย 9. มีการติดตามผลงานต่อเนื่อง 10. การปฏิบัติงานเรียบร้อย

นอกจากนี้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ของผู้นำทีมการพยาบาล และปรึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล เพื่อนำไปปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสม

การดำเนินโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. จัดเตรียมทำเอกสารประกอบการฝึกอบรม ผู้ศึกษาสร้างเอกสารประกอบการฝึกอบรมให้ครอบคลุมเนื้อหาของโครงการฝึกอบรม ประกอบด้วย คู่มือการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล แผนการฝึกอบรม และเอกสารประกอบการฝึกอบรมอื่นๆ

2. จัดเตรียมสถานที่ที่จะใช้ในการฝึกอบรม

2.1 ขอนหนังสือจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงพยาบาลช่วยพลุ จังหวัดนครปฐม ในการดำเนินโครงการ

2.2 พบผู้อำนวยการโรงพยาบาลช่วยพลุ เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินโครงการและชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นตอนรายละเอียด วิธีการและระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

2.3 พบหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนรายละเอียดวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

3. จัดเตรียมสื่อประกอบการฝึกอบรม ผู้ศึกษาได้เตรียมสื่อประกอบการฝึกอบรมตามกิจกรรมที่ใช้ในการจัดเนื้อหาสาระ โดยการพิจารณาร่วมกับวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรม

4. จัดเตรียมวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรม ผู้ศึกษาติดต่อขอความร่วมมือในการเป็นวิทยากรให้การฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมที่สร้างขึ้นจากวิทยากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม คือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการฝึกอบรมหรือมีทักษะในการสอน มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาตามโครงการที่จะฝึกอบรม และได้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกันในจุดมุ่งหมาย หลักการ เนื้อหาสาระ ตลอดจนแนวทางวิธีการในการดำเนินการฝึกอบรมและการวัดผลประเมินผล

5. เตรียมเครื่องมือในการดำเนินโครงการ

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องผู้นำทีมการพยาบาล

ชุดที่ 2 คู่มือการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

5.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลโครงการ มี 4 ชุด

ชุดที่ 1 แบบทดสอบความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล

ชุดที่ 2 แบบประเมินความสามารถการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีม

การพยาบาล

ชุดที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีม

การพยาบาล

ชุดที่ 4 แบบประเมินการจัดการฝึกอบรม

6. เสนอโครงการในการจัดโครงการฝึกอบรม การเป็นผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลช่วยพลุ โรงพยาบาลช่วยพลุ จังหวัดนครปฐม

7. เตรียมผู้นำทีมการพยาบาล

7.1 ผู้ศึกษาประสานงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วยใน และหัวหน้ากลุ่มงาน

การพยาบาล เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเตรียมพยาบาลประจำการ เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 10 คน

7.2 ผู้ศึกษาทำหน้าที่เสนอรายชื่อ ผู้นำทีมการพยาบาลในหอผู้ป่วยใน จำนวน 10 คน เพื่อขออนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลห้วยพลู จังหวัดนครปฐม และแจ้งให้พยาบาลประจำการทราบ เพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรม

8. การเตรียมการฝึกอบรม มีขั้นตอน ดังนี้

8.1. เตรียมดำเนินการใช้โครงการฝึกอบรมการเป็น ผู้นำทีมการพยาบาล สำหรับพยาบาลประจำการ หลังจากทดสอบความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติบทบาทของ ผู้นำทีมการพยาบาลก่อนการฝึกอบรมครั้งที่ 1 ใช้เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 2 วัน มีขั้นตอนดังนี้

8.1.1 ดำเนินการจัดฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาลจำนวน 10 คน ในวันที่ 31 มีนาคม -1 เมษายน พ.ศ. 2546 เวลา 08.30–16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 3 อาคาร สงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลห้วยพลู

8.1.2 การประเมินผลการฝึกอบรม เมื่อผู้นำทีมการพยาบาลได้รับการ ฝึกอบรมครบทุกขั้นตอนแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการประเมินผลการฝึกอบรมทันที เป็นการประเมินผล ครั้งที่ 2 และหลังจากนั้น 2 สัปดาห์ ทำการประเมินซ้ำเป็นการประเมินครั้งที่ 3 โดยใช้แบบประเมิน ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลชุดเดิม

9. เตรียมผู้ช่วยในการศึกษา

ผู้ศึกษาทำการคัดเลือกผู้ช่วยศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยพลู ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปี ขึ้นไป มีความรู้ความสามารถ เข้าใจระเบียบวิธีวิจัย การเก็บ รวบรวมข้อมูล ยินดีให้ความร่วมมือ และมีเวลาเพียงพอที่จะร่วมงานโครงการครั้งนี้ จำนวน 2 คน มีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

9.1 ผู้ศึกษาพบผู้ช่วยศึกษาเพื่อปฐมนิเทศ อธิบายวัตถุประสงค์โครงการ วิธีการดำเนินการ และเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

9.2 ผู้ศึกษาให้ผู้ช่วยศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ขั้นตอน การดำเนินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือในการศึกษาทุกชุดอย่างละเอียด

9.3 ผู้ช่วยศึกษาจะมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

9.3.1 ก่อนการฝึกอบรม ผู้ช่วยศึกษาจัดเตรียมสถานที่ ห้องประชุม ดูแลความสะอาดเรียบร้อย โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเสียง และสื่อการสอน

9.3.2 วันเริ่มการฝึกอบรม ผู้ช่วยศึกษาอำนวยความสะดวกแก่ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมในเรื่องการต้อนรับ ลงทะเบียน อำนวยความสะดวกแก่วิทยากร ดูแลความเรียบร้อย อาหารว่าง อาหารกลางวัน และดูแลความเรียบร้อยในระหว่างฝึกอบรม

9.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบทดสอบความรู้ และแบบประเมิน

ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลก่อนและหลังการฝึกอบรม รวบรวมแบบทดสอบและแบบประเมินและดูแลความเรียบร้อยในห้องประชุม

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการ

- 2.1 การลงทะเบียน ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล หอผู้ป่วยในโรงพยาบาลห้วยพลู จำนวน 10 คน
- 2.2 พิธีการฝึกอบรม โดยผู้อำนวยการ โรงพยาบาลห้วยพลูเป็นประธานในพิธี ผู้เข้าร่วมพิธีประกอบด้วยผู้เข้าร่วมฝึกอบรม และวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรม หลังพิธีเปิดการอบรม ผู้ศึกษา ปฐมนิเทศโครงการฝึกอบรมและชี้แจงเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
- 2.3 ทดสอบก่อนการฝึกอบรม หลังเสร็จพิธีการเปิดการอบรม ปฐมนิเทศโครงการฝึกอบรมและกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้จัดให้มีการทดสอบก่อนการฝึกอบรมเพื่อวัดความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นครั้งที่ 1 ก่อนดำเนินการฝึกอบรม
- 2.4 ดำเนินการฝึกอบรมตามแผนการฝึกอบรมที่วางไว้ตามลำดับ การฝึกอบรม มีลักษณะเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทำกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละเรื่อง
- 2.5 ในระหว่างการดำเนินโครงการฝึกอบรม ผู้ศึกษาอำนวยความสะดวกด้านเอกสารวิชาการ การประสานงานในการดำเนินกิจกรรม ติดตามสอบถามและช่วยเหลือในเรื่องปัญหาและอุปสรรค
- 2.6 พิธีปิดการฝึกอบรม กระทำเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม
- 2.7 การทดสอบหลังการฝึกอบรม เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรม ได้จัดให้มีการทดสอบหลังการฝึกอบรม เพื่อวัดความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นครั้งที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผลการดำเนินโครงการ

- 3.1 ประเมินความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม ในวันที่ 31 มีนาคม และ 1 เมษายน พ.ศ. 2546 โดยใช้แบบสอบถามความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล
- 3.2 ประเมินความสามารถก่อนการฝึกอบรม ในวันที่ 31 มีนาคม 2546 โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล
- 3.3 ประเมินผลการจัดการฝึกอบรมในวันที่ 1 เมษายน 2546 โดยใช้แบบประเมินการจัดฝึกอบรม
- 3.4 ติดตามสังเกตการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลของผู้เข้ารับการฝึก

อบรมหลังจากการฝึกอบรมสิ้นสุด 2 วัน และประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีม
การพยาบาล หลังฝึกปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาล 2 สัปดาห์

3.5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความรู้ และความสามารถใน
การปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลก่อนและหลังการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาโครงการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for The Social Science for Window) ดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

1. นำคะแนนความรู้ในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลเป็นรายบุคคลของพยาบาล
ประจำการก่อนฝึกอบรม และหลังฝึกอบรมมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ โดย
ใช้สถิติขั้นพื้นฐาน
2. เปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมผู้นำทีมการพยาบาล โดยใช้สถิติทดสอบ
Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test
3. นำคะแนนความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลเป็นรายบุคคลของ
พยาบาลประจำการ ก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรมมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบน
ควอไทล์ โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐาน
4. เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมการพยาบาลก่อนและหลังการ
ฝึกอบรม โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test

สรุปขั้นตอนในการดำเนินโครงการ

